

Biodiversiteit en Ekologie (BDE) 244: Beginsels van evolusie

16 krediete, tweede semester

Dosente: Prof Conrad Matthee (Kursus koördineerder, Kamer 4007; cam@sun.ac.za)
Dr. Victor Rambau (Kamer 4005; rvr2@sun.ac.za)
Prof. Bruce Anderson (Kamer 2006, bca@sun.ac.za)
Dr Genevieve Theron (gltheron@sun.ac.za)

Kursusassistent: Janette Hutton (Kamer 1006; janette@sun.ac.za)

Doelwitte: “Niks in biologie maak sin tensy dit in die lig van evolusie beskou word nie.” Hierdie was die bekende woorde van Theodosius Dobzhansky wat kortliks die gevolge van Darwin se baanbrekers idee verwoord. Evolusie is die enigste teorie wat kan aanspraak maak daarop dat dit alle biologiese dissiplines verenig, en in hierdie kursus het ons ten doel om seker te maak dat jy verstaan hoe evolusie werk, sodat jy daarop kan aanspraak maak dat jy ’n bioloog is. In besonder demonstreer ons hoe die studie van evolusie self geëvolueer het met die ontdekking van Mendelse genetica en oorerwing. Toegerus met die meganismes van oorerwing, toer ons deur van die mees invloedryke evolusionêre teorie oor aanpassende landskappe en skuiwende balanse, en hoe dit die vermoë van kenmerke van organismes in staat stel om te evolueer. Ons verken hoe aanhoudende diskriminasie teen individue met effens minder “perfekte” kenmerke (natuurlike seleksie) oor tyd ons liggame in klein stappies gevorm het. Natuurlike seleksie het gelei tot aanpassing, waar die morfologie van organismes oënskynlik pas by hulle omgewing in amper onmoontlike “perfeksie”. Maar omdat omgewings verander in ruimte en tyd, verander die organismes in hierdie omgewings en divergeer in reaksie daarop. Ons ondersoek die prosesse wat lei tot spesiasie en probeer om die moeras van beskikbare literatuur wat probeer om die verkullend eenvoudige vraag van “wat is ’n spesie?” te navigeer. Vanaf eenvoudige beginpunte help ons jou om te verstaan jou jy tot stand gekom het.

Voorgestelde handboek:

Ridley M 2005. Evolution. 3rd ed. Blackwell publishing

Voorgestelde addisionele leesstof:

Coyne JA and Orr HA 2004. Speciation. Sinauer

Dawkins R. 2009. The Greatest show on earth. Bantam Press

Dawkins R. 1996. Climbing Mount Improbable. Penguin

Schluter D. 2000. The Ecology of Adaptive radiation. Oxford University Press.

Taal implementering vir hierdie module:

Die Departement Plantkunde en Dierkunde herken Engels as internasionale akademiese taal en die primêre medium waardeur wetenskap gekommunikeer word. Dit is dus ons poog om te verseker dat ons studente vaardig te kommunikeer deur die medium van Engels. Ons sal egter ons Afrikaanse studente na die beste van ons vermoë akkommodeer.

Die volgende taal opsie sal geïmplementeer word in hierdie BDE module:

- lesings sal aangebied word net in Engels.

Die materiaal vir leer sal beskikbaar gestel word soos volg:

- Alle verpligte leesstof sal voorsien word in Engels. Verpligte leesstof (uitgesluit gepubliseerde materiaal) sal ook in Afrikaans verskaf word, tensy dit nie redelikerwys uitvoerbaar is om dit te doen.
- Module raamwerke/studiegidse sal beskikbaar wees in Afrikaans en Engels.
- Vraestelle vir toetse, eksamens en ander summatiewe assesserings sal beskikbaar wees in Afrikaans en Engels. Studente kan beantwoord alle assesserings en alle skriftelike werk in óf Afrikaans óf Engels voorlê.

Lesingsprogram: Die kursus bestaan uit 39 lesings wat op Maandae (08h00-08h50), Woensdae (09h00-09h50) en Vrydae (10h00-10h50) in kamer 1030 van die Natuurwetenskappegebou gehou word. Hierdie module sal op kampus aangebied word met geen gelyktydige regstreekse uitsending nie

Lesing	Datum	Dag	Onderwerp	Dosent	Hoofstukke
1	18-Jul	Ma	voor-Darwin, Darwin	VR	1, 3
2	20-Jul	Wo	Darwin, Wallis & die Moderne sintese	VR	1, 3
3	22-Jul	Vry	Ondersteunende bewyse	VR	1, 3
4	25-Jul	Ma	Mendelse genetica en oorerwing	CAM	2, 5-7
5	27-Jul	Wo	Die teorie van natuurlike seleksie	CAM	2, 5-7
6	29-Jul	Vry	Die teorie van natuurlike seleksie	CAM	2, 5-7
7	01-Aug	Ma	Kans gebeur	CAM	2, 5-7
8	03-Aug	Wo	Populasie genetiese modelle	CAM	2, 5-7
9	05-Aug	Vry	Populasie genetiese modelle	CAM	2, 5-7
10	08-Aug	Ma	Seleksie vs. drywing	CAM	2, 5-7
11	10-Aug	Wo	Seleksie vs. drywing	CAM	2, 5-7
12	12-Aug	Vry	Seleksie vs. drywing		
13	15-Aug	Ma	Aaneenlopende kenmerke & kwantitatiewe genetica	BA	2, 5-7
14	17-Aug	Wo	Aaneenlopende kenmerke & kwantitatiewe genetica	BA	2, 5-7
15	19-Aug	Vry	Aanpassingslandskappe & skuiwende balans	BA	8, 10, 11
16	22-Aug	Ma	Aanpassingslandskappe & skuiwende balans	BA	8, 10, 11
17	24-Aug	Wo	Natuurlike seleksie en aanpassing	BA	8, 10, 11
18	26-Aug	Vry	Natuurlike seleksie en aanpassing	BA	8, 10, 11
19	29-Aug	Ma	Die aanpassings-paradigma	BA	8, 10, 11
20	31-Aug	Wo	Beperkings op aanpassing	BA	8, 10, 11
21	02-Sep	Vry	Genetika van aanpassing	BA	8, 10, 11
Universiteitsvakansie 05 – 09 Sept					
22	12-Sep		Eenhede van seleksie	BA	8, 10, 11
23	14-Sep		Identifikasie van aanpassing	BA	8, 10, 11
24	16-Sep		Identifikasie van aanpassing	BA	8, 10, 11
25	19-Sep		Meting van seleksie	BA	8, 10, 11
26	21-Sep		Opsommings	BA	8, 10, 11
27	23-Sep		Opsommings	BA	8, 10, 11
28	26-Sep		Fenetiese Spesiekonsepte	GLT	13, 14, 18, 23
29	28-Sep		Biologiese spesie konsep	GLT	13, 14, 18, 23
30	30-Sep		Filogenetiese spesie konsep	GLT	13, 14, 18, 23
31	03-Oct		Mutasie en spesiasie	GLT	13, 14, 18, 23
32	05-Oct		Gene vloei en spesiasie	GLT	13, 14, 18, 23
33	07-Oct		Seleksie en spesiasie in allopatérie	GLT	13, 14, 18, 23
34	10-Oct		Keuring en spesiasie in simpaterie	GLT	13, 14, 18, 23
35	12-Oct		Versterking	GLT	13, 14, 18, 23
36	14-Oct		Ko-evolusie	GLT	13, 14, 18, 23
37	17-Oct		Seksuele seleksie en spesiasie	GLT	13, 14, 18, 23
38	19-Oct		Diversifiserende ko-evolusie en spesiasie	GLT	13, 14, 18, 23
39	21-Oct		Spesiasie in gemeenskapsverband	GLT	

Praktiese program: Praktiese program: Daar is 12 praktiese sessies wat op Dinsdae (14h00-16h50) gehou sal word, hetsy in die veld of in die voorgraadse laboratorium (kamer 2025) in die Natuurwetenskappegebou. Ontmoet in 2025 vir alle praktika.

Prakties	Datum	Onderwerp	Dosent
1	19-Jul	Geskiedenis en bewys	VR
2	26-Jul	Intelligente ontwerp	CAM
3	02-Aug	Natuurlike seleksie	CAM
	09-Aug	Nasionale Vrouedag	
4	16-Aug	Seleksie vs. drywing	CAM
5	23-Aug	Climbing Mt Improbable met dobbelsteen	BA
6	30-Aug	Die aanpassingsparadigma	BA
Vakansie: 05 – 09.09			
7	13-Sep	Meting van natuurlike seleksie	BA
8	20-Sep	Meting van natuurlike seleksie	BA
9	27-Sep	Spesiasie	GLT
10	04-Oct	Spesiasie	GLT
11	11-Oct	Spesiasie	GLT
12	18-Oct	Spesiasie	GLT

Assessering: Daar sal 'n **semestertoets wees op 22 Septkt** (lokaal sal aangekondig word). Die eksamen handel oor onderwerpe wat in die klas en tydens praktika bespreek is. Die **eerste eksamen** sal op **5 Nov, 09:00** plaasvind, en die **tweede eksamen** sal op **29 Nov, 14:00** wees (lokale sal bekend gemaak word). Jy sal ook verskeie praktiese take voltooi tydens die jaar en ons sal een punt van elke afdeling gebruik om by praktiese punt te bepaal (50%).

Klaspunt: 50%

Praktiese take (50%)

Toets (50%)

Eksamenpunt: 50%

= Finale punt 100%

Sperdatums: Verslae moet by Janette Hutton ingehandig word teen 12h00 van die dag van die sperdatum, of aanlyn ingedien word op versoek van die dosent. Punte sal teen 'n tempo van 5% per dag afgetrek word vir verslae wat laat ingehandig word. Take wat meer as 'n week laat ingehandig word sal nie gemerk word nie. In gevalle waar 'n sperdatum of prakties gemis word, word 'n oorspronklike dokterssertifikaat binne een week verlang. Indien 'n prakties vir mediese redes gemis word, het die student steeds nodig om die prakties in hulle eie tyd te voltooi.